

## REDACTIA

14, strada Aulich Nr. 1

## ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:  
pe un an 20 cor pe 1/4  
pe 10 cor; pe 1/4 de an  
5 cor; pe 1 lună 2 cor.  
pentru România și  
serbia pe an:  
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotiază

## TRIBUNA POPORULUI

## ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

## INSERTIUNILE:

de un șir garmondi: prima  
dată 14 bani; a doua oară  
12 bani; a treia oară 8 b.,  
și timbru de 60 bani de  
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și  
insertiunile sunt a se plăti  
înainte în Arad.

Serisori nefracate nu se  
primesc.

## Chestiunea națională.

## IV

Mulți dintre noi nu-și puteau explica confuzia și slăbiciunea ce apăsese mai ales de la 1893 încoace șirurile luptătorilor noștri. Guvernul român este o autoritate cu mult prea însemnată și cu mult prea puternică, de cât ca în chestiuni de politică românească să nu tragă limba camponi în partea la care se alătură. De altă parte banul este alse ori, mai ales la oameni săraci și lipsiți, un argument iresistibil. Multora dintre ai noștri li se va fi părut absurdă o luptă națională, în care între adversari se întâlnesc și guvernul român și vor fi trasă înădăoială concluzia, că este mai practic și mai folositor a se alătura pe lângă oamenii, cari se bucură de încrederea și spriginul guvernului român.

Între cei cu așemenea raționamente se găsea și colegul meu de exil, dl. Aurel Popovici, care deja la 1893 era desolat de puțină trecere de apă și având eu în cercurile guvernamentale românești și își da silința să mă convingă, că cauza noastră numai cu ajutorul guvernului român se poate susține cu succes. D-sa era pătuns de necesitatea jertfii mele pentru a se dobândi în schimb bunăvoința și spriginul guvernului român. După un timp oare-care însă, dl. Popovici și-a schimbat părerea și convingerile și era de credință, că numai partidul național liberal simte și lucrează adevărat românește. La anul 1896 s'a petrecut o nouă revoluțiune în raționamentele și concluziunile politice ale colegului meu: De astădată era convins, că cauza noastră numai în contra guvernului român se poate susține, a tradus convingerile sale în fapte și în sfârșit, — m'a jertfit.

Între colegii mei de acasă se înălța cu gânduri grele, firește președintele comitetului național, dl. Rațiu, care încă din primul an al preșidenției sale (1894) a înțeles tot prin rostul dlui Maiorescu, că nu este considerat între oamenii vrednici de spriginul guvernului român. Dl. Rațiu, s'a pus și el pe punctul de vedere practic și folositor și a căutat să devină vrednic de acest sprigin. Precum se vede, D-sa n'avea să percurgă o cale lungă și grea pentru a ajunge la țintă. Căci deja în primăvara anului 1893 dl. Rațiu este conștient între oamenii vrednici de spriginul guvernului român alături cu dl. Mocsonyi, Miron Roman, P. Cosma, Diaconovich, A. Murășanu, Voina etc. N-am nimic de zis la acest succes al președintelui comitetului național, îndată ce D-sa l'a căutat, însă se nașteau acum următoarele întrebări dificile: cum avea D-sa să se înțeleagă în viitor cu colegii sei din comitet și cu conducătorii „Tribunei“, cari nu se făcuseră părtași de onoarea și de favorul a fi considerați drept oameni vrednici de spriginul guver-

nului român? Și cum dl. Rațiu avea să combată la Sibiu fracțiunea Mocsonyi, după ce la București se unise cu ea? Numai două căi existau pentru președintele comitetului național ca să iese din această pozițiune fală: sau demisiunea, sau a căuta să tragă după sine comitetul național și „Tribuna“.

Amicii guvernului român stăruiau pe lângă dl. Rațiu, precum voiau arăta mai jos și precum alt-cum se înțelege dela sine, pentru calea a doua. Astfel dl. Rațiu a primit o misiune care a întrecut cu mult puterile sale, și nu se putea sfârși decât cu un dezastru.

Prima ocazie pentru a împinge Comitetul național și „Tribuna“ în alte direcțiuni politice a fost oferită de însuși procesul Memorandului. Eu mă declarasem contra acceptării acestui proces și părăsisem patria la începutul lui Octombrie 1893. Dl. Rațiu trebuia deci să stăruie pentru acceptarea procesului și să se încerce în același timp a se uni și la Sibiu cu fracțiunea Mocsonyi, cu care, precum am arătat, se unise deja la București. Negocierile de alianță cu dl. Mocsonyi, inițiate de dl. Rațiu în ajunul procesului Memorandului, au fost penibile pentru Comitetul național, și în grosul partidului ele au produs impresia slăbiciunii. Nimeni nu putea înțelege în ce mod situațiunea s'ar fi ușurat prin intrarea în luptă a unei fracțiuni politice, care avea vederi tocmai opuse comitetului național, atât în principii cât și în proceduri. Dacă dl. Mocsonyi ar fi primit mâna întinsă a d-lui Rațiu, negreșit că conducerea politică ar fi trecut asupra d-lui Mocsonyi, care trebuia să tragă mai întâiu o dungă groasă peste toate câte s'au întâmplat dela 1890 încoace. Dl. Mocsonyi a refuzat însă să intre în tovărășie cu dl. Rațiu, și a aplicat astfel o nouă lovitură Comitetului și partidului național.

Pentru politica d-lui Mocsonyi protecția guvernului român era în tot cazul supărătoasă. D-lui Rațiu însă i-a succedat să aranjeze procesul la Cluj și în vara anului 1894 este introdus și ginerile d-sale dl. Onoriu Tilea pe lista oamenilor vrednici de spriginul guvernului român.

Dl. Tilea nu era tocmai un adversar declarat al „Tribunei“, dar nici amicul ei nu era. Totodată se înțelesc însă stăruințele dela București pe lângă dl. Rațiu, ca să „reguleze“ în sfârșit și „Tribuna“. Nu țin de necesar a publica corespondența ce s'a urmat în această privință între dl. Rațiu și amicii guvernului român, nici să înșir aici toate mijloacele cari s'au folosit pentru a determina pe președintele Comitetului național să strice rostul „Tribunei“. Voiu cita în următoarele, numai pentru caracterizarea situațiunii, vr'o câteva pasaje mai remarcabile din o scrisoare, pe care dl. Rațiu o primise dela București la 30 Octombrie 1894:

„Vă mărturisesc, că nu m'am așteptat, nici odată ca odiul, care l'am luat asupra mea cu lupta pentru emanciparea Comi-

tetului național de un om fără inimă și fără Dumnezeu ca dl. Eugen Brote, să nu fie considerat de d-v. ca un imens ser-viciu, pe care l'am adus d-v. și cauzei. Se pare însă, d-le Rațiu, că în toată Transilvania acel mare și frumos partid, n'are altă misiune, decât a se prosterna la picioarele unui șef problematic de partid „din Tara românească, D. Sturdza“.

„Dacă n'ați ști cât de mult ați apreciat serviciile pe cari le-am făcut cauzei, eu, și dacă n'ați fi numit de față cu mine „pe Sturdza de un mișel, dacă în fine nu v'ați cunoaște cât de just judecați ori ce situație, vă mărturisesc, că după cum n'am rămas surprins de publicarea părții a doua „a discursului d-lui Sturdza, tot astfel n'aș rămânea genat de o publicațiune a „Tribunei“, o desmintire asupra unei misiuni „a d-lui Periețeanu Buzău la Seghedin“.

„Să mi dați voie, on. d-le Rațiu, a vă ruga cu tot adinsul a trimite lui Russu, „dacă credeți de bine, alăturata desmintire „a acelor știri... Chiar dacă guvernul „mi ar fi dat o misiune pe lângă d-v. tot „nu e bine ca Russu Șirianu să bată toba“.

„Dar mai la urmă purtarea „Tribunei“ „este un non sens“.

„Dar ar fi, cred, foarte cu minte lucru „a păstra prietenia oamenilor de la guvern, „care mi se pare, rău nu ne-au făcut, ear „bine au făcut și ei cât au putut. De, adu- „ceți vă aminte ce vi s'au spus din partea „unui ministru: să nu știți decât patru ochi, „ce facem, d-le Rațiu. Acel om stia că un „Sturdza e capabil de ori ce pe lume și „d-voastră ați recunoscut acest lucru.“

„E rău negreșit a da ascultare vor „belor interesate, dar vă asigur eu, d-le „Rațiu, că eu nu sunt interesat. Sturdza „mi a făgăduit, că mă expulsează...“

„Mărturisesc, că vă cunosc: prea bine, „pentru că să mă pot îndoi vre odată de „perfecta d-v. bună credință. Dar, de sigur, „că și d-v. sunteți de credință ca mine, că „nu e bine să ne dujnim cu partidul „dela putere, fiindcă nu ni a făcut rău, „fiindcă mai ales Români îl formează și „pe dînsul.“

„Kacă de ce, d-le Rațiu, am așteptat „și așteptăm încă pentru binele cauzei des- „mintiri categorice prin „Tribuna“ la min- „ciunile și mișelile d-lui Sturdza. Și fiindcă „eu am avut, și bun e Dumnezeu, voi „mai ave un rol foarte important. Vă rog „a nu uita, că Sturdza m'a făcut trădător“.

„Astfel făcându-se, putem să auzim de „bine și lucrurile vor merge mai bine...“

Eugen Brote.

Planuri d'ale lui Széll. Luni, în 26 Februarie, o deputațiune monstră din Banat a fost la ministrul-președinte Széll, apoi pe rând la miniștrii: de finanțe, de comunicațiune și de comerț. Deputațiunea se compunea din cei dintâi fruntași ai comitetelor Timiș, Torontal și Caraș Severin, sub conducerea episcopului romano-catolic Desseuffy dela Timișoara, care a predat primul ministru și un memorandum despre cererile deputațiunii. Toți membrii guvernului au primit deputațiunea cu multă bunăvoință, înosebi Széll li a spus lucruri mari despre planurile ce le are față de orașele provinciale.

„Acum — a zis el — după ce capitala țării a ajuns dela la gradul cuvenit de avânt și înflorire, a sosit vremea, ca, pe lângă acest centru puternic, să înființăm și alte mari centre înfloritoare în rovină. Numai orașele puternice și înfloritoare provinciale, puse în legătură cu capitala, — sunt în stare să paralizeze tendințele centrifugale.“ Și așa mai departe, a făgăduit dl. Széll deputațiunii multe de toate: regularea apelor, canalizare, sporirea căilor ferate și o mai bună dezvoltare economică și culturală — națională.

Planuri frumoase d-le Széll, numai de n'ar rămâne făgăduite numai!

## Afacerea școalelor din Brașov.

## IV.

Între argumentele produse de „autorizații“ noștri și afiliați lor din Nordul și Sudul Carpaților, pentru a face plausibilă mulțumirea lor cu felul de soluțiune ce a primit chestiunea rentei școalelor din Brașov, este și acela, că reprezentanța legală a proprietarului rentei, adică Eforia școlară, nu numai a primit aceea soluțiune, ci chiar dînsa este care a propus-o. Trebuie dar' să fie mulțumită toată lumea, când însuși proprietarul se declară că e mulțumit, ba a dorit chiar acest mod de soluțiune. Așa spune membrul Eforiei, intervievat de „România Jună“ din București, așa spune dl. Ioan Rațiu și „Tribuna“ d-sale, așa spun foile conservatoare din București, etc. etc.

Mai întâiu ne îndoiim, dacă este adevărat că Eforia din Brașov ar fi așteptat, ori chiar propus aceea parte a soluțiunii, care îi ia averea bisericii din mână, și o dă în păstrarea și administrația guvernului. Ne îndoiim, pentru că știm că în Eforie se găsesc oameni îmbătrâniți în afaceri bisericesti și școlare, protopopi, preoți, oameni de legi și alții cari trebuie să cunoască statutul organic și trebuie să înțeleagă, că prin soluțiunea convenită între cele două guverne, s'a periclitat foarte serios caracterul național românesc al școalelor și în același timp s'a mai cauzat un mare rău, a cărui gravitate trece departe peste importanța, altcum foarte mare, a institutelor brașovene: s'a violat dreptul de autonomie al bisericii.

Nu, cel mai primitiv bun simț trebuie să ne spună, că n'a putut Eforia să aprobe, dar' mi-te să propună de bună voie această soluțiune. Ear' dacă cu toate acestea a făcut-o, n'a putut-o face decât de silă, sub forța unei presiuni iresistibile.

Avem chiar unele dovezi că presupunerea noastră este justă:

Se știe că pe timpul guvernului național-liberal al dlui D. A. Sturdza, Eforia de atunci a dat statul român în judecată, sub cuvânt că guvernul român nu vrea să plătească renta datorită școalelor din Brașov. Vom vedea mai în urmă că acest cuvânt a fost un simplu pretext, că nici odată guvernul național-liberal n'a susținut că nu vrea să plătească renta, și că adevăratul motiv al dării în judecată a fost un simplu interes de partid al opoziției conservatoare de atunci.

În fine ori-cum ar fi, este cert că Eforia a dat statul român în judecată, și că acum, după servirea mult lăudatei soluții, aceeași Eforie a cerut sistarea procesului intentat.

Ei bine, părintele Vasile Voina, în petiția sa către tribunalul de București, prin care cere închiderea procesului, face următoarea rezervă foarte concludentă:

Comitetul parochial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov își rezervă însă toate drepturile sale în contra statului român, în cazul când venitul capitalului depus nu va fi primit regulat și la termen de președintele comitetului parochial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov pe seama școalelor sus numite așa cum sunt ele organizate astăzi, precum și pentru neprimirea sumei de lei 115.500 (una sută cinci spre zece mii cinci sute lei), care reprezintă venitul pe ultimii trei ani.

Nu vom discuta valoarea juridică a acestei rezerve, dar' este incontestabil, că



prin ea se recunoaște, că după soluțiunea dată, s'ar putea prea ușor, ca guvernul să refuze într-o bună zi plățirea rentei, sau ca școalele din Brașov, puse în aceasta dependență de guvern, să nu mai fie organizate așa cum sunt astăzi.

Se teme va să zică, și cu drept cuvânt, Eforia din Brașov de consecuențele posibile ale soluției, și prin urmare e prea legitimă bănuiala, că proprietarii rentei, în fundul inimii lor, numai mulțumiți nu sunt cu arangementul făcut.

Adevărul acestei afirmări îl mai găsim în fine confirmat într-o corespondență din Brașov a confratelui bucureștean „România Jună”, care în cesiunea rentei s'a arătat în adevăr independent atât față cu liberalii cât și față cu conservatorii. În această corespondență, dată dela 3 Febr. a. c., după ce se arată unele din peripețiile afacerii, din care se vede că biserica Stului Nicolae doria cu totul altă soluțiune, se constată următoarele:

„În urmă și la stăruințele metropoliei, biserica se învoaște cu cele propuse și de o cam da' cere amânarea procesului. Într-aceia, apoi pertractările între guvernul din București și cel din Budapesta aduc la fine rezolvarea rentei așa cum e cunoscută; ear biserica își retrage procesul”.

În aceeași corespondență se mai constată, că cei ce susțin, că soluția este conformă condițiilor puse de biserica proprietară, între care numește cu numele pe dl. Dr. Ioan Rațiu, sunt în mare rătăcire, căci, precum am văzut, tocmai contrariul este adevărat. Eată dar adevărit, că Eforia a primit soluțiunea numai sub presiunea, fie a Metropoliei din Sibiu, fie a guvernului din București sau din Budapesta.

Dar în fine, chiar dacă ar fi primit o de bună voie, și chiar dacă ar fi propus o însuși, este acesta un motiv suficient de a zice că soluțiunea este bună? Trebuie să accentuăm anume, că o corporațiune bisericească-scolară nu poate dispune de averea bisericii după plac, ca un simplu particular de averea sa? Nu știe toată lumea că de ori ce avere publică nu se poate dispune de cât în marginile legilor și regulamentelor în vigoare? Ear în cazul de față, legea organică a bisericii noastre ortodoxe nu dispune destul de lămurit, că fondurile bisericești se păstrează și se administrează de organele proprii ale bisericii, după normele stabilite de Congres și aprobate de Monarhul?

N'avea prin urmare nici un drept biserica St. Nicolae din Brașov să propună sau să accepte soluția impusă de guvern,

ci datorința ei era să ceară aplicarea legii, ear dacă guvernul ar fi silit-o să se supună, în contra dispoziției clare a legii, era dator să protesteze și să constate că silă i-se face.

Asemenia și organele superioare ale bisericii ar fi avut datorința, să oprească pe Brașoveni a primi ori ce dispoziție contrară legilor bisericești, în cas de a fi voit să o facă din indemnul lor; ear în cas de presiune ilegală din partea guvernului, erau dator să sară cu ultima energie întru apărarea autonomiei bisericii încredințată conducătorilor. Dar în loc de a face aceasta, în loc de a protesta măcar și a încerca să arate guvernului, că chiar și în Ungaria, în defunctiv trebuie să domnească legea ear nu volincia ministrilor, se vede că Metropolia din Sibiu a dat chiar mână de ajutor guvernului ca să impună vătămătoarea soluție. Sigur e cel puțin atâtă, că organul Metropoliei, precum am văzut, în loc de cuvinte de protestare, nu are decât cuvinte de laudă și de recunoștință pentru guvern; prin această atitudine nedemă, I. P. S. Sa Metropolitul Meșianu și consistorul din Sibiu s'au făcut în primă linie vinovați de periclitaarea caracterului românesc al institutelor din Brașov și de violarea atât de gravă a autonomiei bisericești.

Acesta este adevărul!

## Războiul buro-englez.

Încercare a lui Buller.

Ziarul „Central News” din Londra i se telegrafează din Chiveley, că Buril și-au transferat tunurile Tom și Creusot din partea de cârmă Colenzo a Ladysmithului. Această telegramă spune, că Buril din tabără bine întărită slobod focuri asupra trupelor lui Buller, cari au pierdut foarte mulți oameni din pricina a easta.

Ziarul „Times” cu datul 24 Februarie i se raportează din Colenzo: Inaintarea mai departe a lui Buller a fost învinsă împedată din partea Burilor, cari de ambele părți au simțit foarte bine întărite Sâmbătă (24 Februarie) la amiază Buller a comandat un asalt general, Buril însă au rămas neclintiti și au pricinuit mari pierderi în oastea engleză.

Insuși Buller raportează la Londra, că în luptele dela 20—24 Februarie au pierdut o mulțime de ofițeri, dintre cari 7 inși au căzut, între aceștia și trei coloneli, ear 24 inși

au rămas răniți și unul a dispărut.

Caracterizarea lui Cronje.

O telegramă din Londra, cu data 26 Februarie n., spune, că un mare personaj, anume Robinson, care ani mulți a petrecut între Buri și care din proprie experiență și temeinic cunoaște poporațiunea din amândouă republicele bure, — caracterizează pe generalul Cronje în chipul următor:

„Cunosc de mult pe Cronje, de care mă leagă o prietenie intimă și mi ar plăce să-l string mâna, să-l spun admirațiunea, cu care-l datorez azi, de sigur, toți Englezii p'ntru ținuta și eroismul lui de până acum. Cronje ne este dușman, dar vitejia nelintrecută, cu care a resitat armelor engleze cu cele 6000 de oameni, trebuie să i-o recunoaștem cu toții. Dar cel-ce îl cunoaște, nici nu poate să aștepte aliceva dela dînsul. Cronje nici odată nu va capitula de bună voie, și nici nu cred, ca oamenii să-l constrângă la asta, căci vechia gardă este cu el, și cu el va căde împreună. Nici un general bur nu are ca el așa putere asupra Burilor, cari îl consideră de nebiruit și-l adoară. Un singur cuvânt de-al lui ajunge, ca nou curaj să verse în inimile lor. Situația lui Cronje acum nu e cea mai bună, dar el chiar și astfel săptămâni de zile poate să înfrunte atacurile lui Roberts. Cronje și-a ales anume acest loc de tabără, fiindcă e aproape de Bloemfontein și fiindcă servește ca foarte bun punct de apărare. Un asemenea ținut de răz în Africa-sudică este o creațiune proprie a naturii. Câte-odată se ridică la 30 urme peste suprafața apei și e de tot potrivit pentru apărare. Aceste șanțuri condiționat asigură ținutarea în contra focurilor de tunuri. Căpiva Buri rămân pază la punctul cel mai înalt al ținutului, și la cel din urmă avis întreagă oaste, sub cel mai bun scut, poate continua focurile ucizătoare împotriva Englezilor.

Cronje e om mic de statură; înțelepciunea i-o poartă cel din față. Ochii lui exprimă blândă și liniște. Originea și-o trage dintr-o vechie familie de hugenoti, care în urma edictului de Nantes a trebuit să emigreze din Franța. Pe atunci numele familiei era Cronier. — Generalul Cronje e un bărbat cu o minte extra-ordinară, care se știe scoate și din cea mai grea situație. Nu-și pierde nici odată sângele rece, nu-l supără de loc nici cel mai mare pericol, și mai vrios aceste calități îl fac general în puterea cuvântului. Faptele strălucite de el în anul optzeci ne sunt în proaspătă memorie. — Soția lui îl este un demn tovarăș, și tot atât de curajoasă ca și dînsul. Ea cu el se găsește și acum în tabăra de la Paardeberg. E o scornitură, fără îndoială, că ea a vroit să-l înduplece la capitulare; din contra femeile bure însăși încurajează pe bărbații lor și i'î îmbărbătează la rezistență. Chiar și în anul de mai înainte adesea o'i s'a

intemplat, că în luptele cu Negrii femeile bure umpleau tunurile, până-ce bărbații sloboziau asupra dușmanului”.

Cronje a capitulat.

Încă ieri după amiază a sosit în Arad știrea tel grafică, că generalul Buril din Oranje, viteazul Cronje, n'primind timp trupe de ajutor, — a fost silit să capituleze.

Eată știrile mai recente daspre eveniment:

Cu data 27 Februarie se telegrafează din Londra: „Lordul Roberts a raportat ministrului de războiu, generalul Cronje s'a predat cu toate trupele sale. Cronje este prizonier Englezilor”.

În urma acestei știri, bucuria din Londra e indescrisibilă. După atâtea bătăi suferite, e foarte natural, ca Englezii să iubească și ei odată, deși aceasta unica lor învingere în tot războiul pur de cincă luni cu mica populațiune a Burilor.

Toate strălele orașului Londra sunt îndesuite de lume și în marea lor bucurie oamenii se îmbrățișează unii pe alții. Otor din popor se ivesc în toate ulițele cari în gură mare strigă: Să trăiești Regina, lordul Roberts și Chamberlain, ministrul coloniilor!

Foile engleze toate au scos ediții separate și publică știrea cu litere cât pe la un palme.

Insuși primarul Londrei a lipit la poarta edificiului „Mansion House” copia grampei, care e celită de lume imensă.

Știrea despre învingere a fost comunicată numai decât și reginei Victoria, care a răspuns: să se exprime deplina ei mulțumire lordului Roberts și armatei engleze.

Sorții războiului.

Cu data de ieri (27 Febr.) se telegrafează din Londra:

„Aci e generală părerea, că războiul se apropie de sfârșit. Roberts curând o să intre în Bloemfontein (capitala Oranjului) și va încheia pacea cel puțin cu unul din statele Burilor.”

Capitularea lui Cronje era de prezăcut. Timp de-o săptămână, cât viteazul general cu 6—7000 de Buri a susținut lupta cu atâtea eroism în contra armatei engleze de peste 30 000 oameni și în contra po-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

## EA SCRIE.

Din limba germană după Max de Weissenthurn, trad. de: Iuliana Nasticleu

(Urmare.)

Cu această iubire în inimă el putea să păsească cu toată siguranța chiar și înaintea contesei de Brügge, era vorba numai de un pas convențional, care se putea exprima prin puține cuvinte. După ce a împlinit acest pas, voia numai decât să spună și Antonietei și lui Rudolf, cele întemplate. Era convins că aceste inimi sincere se vor bucura auzind de fericirea lui.

Contesa Iela de Brügge primi pe Henric într'un mod foarte prevenitor. Părea că a uitat întemplantarea din trecut și când dînsul făcu observarea că are o rugare de a-i împărtăși, îi întinse mâna și vorbea cu dînsul într'un ton așa de sincer, încât îl surprinse.

„Mă voiu simți foarte fericită, dacă voiu fi în stare a-ți servi cu ceva—de ac ea vorbește ca și cătră o soră, fără nici o rezervă!”

Incurajat de aceste cuvinte, îi povestii despre iubirea ce o simțea pentru Helena

și cum aceasta nu voia a-i da răspuns până-ce nu a primit învoirea ei, a contesei de Brügge, din cauza aceasta a venit deci la dînsa, ca să o roage a-i ajuta spre a deveni cel mai fericit din lume.

Contesa îl asculta zimbînd, ear după ce dînsul sfîrși, îi zise:

„Eu sigur că nu ți pun în cale nici o pedecă, dragă Henric, Helena este o ființă extraordinară, cu o inimă foarte bună, poți fi sigur de binecuvîntarea mea, — dacă nu —dăcă nu ți vei pune D Ta singur pedeci cari cugeti că nu se vor pute înlățura!”

„Ce va să zică aceasta? Nu te înțeleg!”

„Am auzit că nu ți plac femeile cari scriu—și Helena—scrie!”

Ea scrie!”

Lui Henric i-se părea că a primit o palmă.

„Da”, urmă contesa „dînsa a produs deja frumoase lucrări — dar de la natură foarte retrasă și modestă nu a avut cutezanța a se prezenta ca autoară și pentru-ca să-și ușoreze poziția de a merge pe la editori și redactori, i-am dat sfatul, ca să se gireze de trimisă a mea; cu manuscriptele, așa zicînd străine, putem mai ușor merge undeva decât cu cele proprii, și de aceea—și nu din indemnul superbiei — am trimis pe Helena cu manuscriptele contesei

de Brügge în lume. D-Ta vezi dară, dragă Henric, că mi-ai făcut puțină nedreptate, pentru-că eu în viața mea nu am scris nici un șir spră a fi tipărit, și prin urmare Helena Limbach a fost pe deplin îndreptățită a dispune după plac de manuscriptele contesei dela Brügge.”

Henric sta ca petrificat; nu știa ce să facă? îi venia a ride singur de sine, fiindcă n'a fost destul de înțelept a prevedea împregiurarea aceasta. Se simțea însă și rușinat că a spus contesei cuvinte pe cari aceasta nici nu le-a meritat — apoi s'a mai supărat și pe Helena, fiindcă nu i-a spus adevărul. — Dar mai presus de toate era foarte amoresat, și din această cauză foarte aplicat a ierta și a uita toate, dacă și lui i se vor ierta expresiunile aspre ce le-a exprimat despre femeile învătate.

El se despărți de contesa ca un amic bun, plecînd a căuta pe Helena, care ca un păcătos prins, ședea în parca așteptînd cu lacrimi în ochi reînturnarea lui. Oare ierta va el ceea-ce a făcut dînsa? — și oare va pretinde el ca să abdică de a mai scrie? Aceasta era a doua întrebare, care o neliniștia și mai mult. Dacă dînsul va pretinde aceasta, — era decisă a abdice — dar fi va ea atunci fericită?

Marinimos, cum îl făcea iubirea — Henric împărtăși curînd soluțiunea do-

rită, cu atât mai bucuros, fiindcă Helena mărturisise cu lacrimi în ochi, că nu fusese frica de a nu pute cuceri iubirea bătăiului, pe care de la prima vedere a început a-l iubi, a fost cauza că nu și-a recunoscut păcatul că scrie. Unde ar fi oare pe care să nu-l mîngulească când ea are atâtea vază înaintea unei femei, ca a-i însuși un grad oare care de respect?

Împăcarea era deci deplină și fericirea nemărginită. Antonieta și Buril erau asemenia foarte mulțumiți, ear trebuia „a scrie” sau „a nu scrie!” — deocamdată nedecisă.

Seara la masă, Rudolf porunci să se servească Champagne, pentru-că nu putea să trăiască fără a rosti toastul obișnuit asupra timpului părechii; cu vocea emoționată zise: sculându-se:

„Iubitul meu frate, Henric de Weyher — și mireasa lui frumoasă — iubita mea soră Iela de la Brügge — să trăiască!”

Toți cei de față se sculară. — Henric cu vîntele lui Rudolf era mai sălbatic — contesa cea stricată de vîrsat, și mireasa lui? ce drac de glumă mai e și aceasta? — cugeta el și îi și pîdiu lui Rudolf care venia tocmai spre dînsul a-l felicita.

(Va urma)

put de fo urt ale tunurilor engleze, lordul Roberts s'a putut convinge, că una e a lupta pent u interesul banului, și alta e războiul pentru libertate, pentru izbăvirea cauzei sfinte a patriei.

O telegramă a lordului Roberts trimisă tot cit la Londra spune:

„Prin capitularea taberei lui Cronje, vr'o 3000 Buri au căzut prizonieri în mâinile Englezilor. Generalul Cronje va fi dus la Capstadt”.

Dr. Leyds despre capitulare.

Cu data de 27 Februarie se telegrafează din Bruxella:

„Dr. Leyds, reprezentantul diplomatic al Transvaalului, combate cu tărie hotărârea știrii lansată, că capitularea lui Cronje ar însemna înfrângerea cauzei de libertate a Burilor și că acum Burii libertății s'ar gândi să ceară o pace onorabilă pentru Buri. Nici chiar căderea orașului Bloemfontein n'are să răsturne pe Buri la aceasta. Nici Krüger, nici Steyn nu voesc pacea. Războiul lor cel mai puternic este: în dreptatea cauzei lor. Cronje a putut să câștige cu cele 7000 de oameni, dar învingerea celor 55.000 de soldați englezi, numai un revanș pentru Maituba poate să fie, nici decât însă un triumf raportat asupra Burilor. (O aluziune la lupta din 1881 la Maituba, unde Burii au silit trupele engleze la depunerea armelor).

## Din Bucovina.

A 55-a confiscare a „Patriei”. Numărul de Vineri al ziarului „Patria” care a fost confiscat. De astădată nu a putut mișta bar. Bourgaignon critica adăvră și seversă despre „rodnică” sa activitate în Bucovina, ce i-a făcut o dep. Dr. Popovici înaintea alegătorilor săi din Câmpulung.

Agencie publică în Cernăuți. Prin decretul ministrului guvernului c. r. ad Nr. 24231 ex 1899 s'a acordat — spune „Patria” — dlui Enrie Baltinester concesia pentru exploatarea unei agenții publice cu sediul în Cernăuți, conform decretului cab. imp. de la 16 Aprilie 1883 Nr. 8782. Astfel d-sa este autorizat pentru conceperea de scrisori, petiții și recursuri, cum și la substituarea părților în afaceri financiare și politice, fie de ori și ce natură. Biuroul este: Strada Dumicaș Nr. 8 etajul I.

## NOUȚĂȚI

Arad, 28 Februarie 1900.

Istoria bisericii române în Ardeal. O carte foarte interesantă și prețioasă a apărut de curând, anume volumul al doilea din lucrarea intitulată: „Fragmente din istoria Românilor” de Eudoxiu baron Hurmuzachi, care se publică sub auspiciile ministerului cultelor și instrucției publice și ale Academiei Române, în traducere din limba germană, făcută de dl Ioan Slavici. Tomul acesta cuprinde istoria bisericii române din Ardeal și se ocupă în deosebi cu istoricul uniunii cu Roma, prezentând toate fazele prin care a trecut și condițiile cu cari s'a făcut. Astăzi, când tendințele congruului pentru autonomia catolică sunt cunoscute, re-improspătarea acestui istoric devine foarte interesantă. Capitolul cel mai instructiv este acela, care ne schițează rolul și activitatea episcopului Inocențiu Klein.

Știri ziaristice. În numărul său de la 1527 Febr. „Tribuna” aduce știrile că de astădată va apărea numărul de cinci ori pe săptămână, anume: nu va mai apărea Vineri. Aceasta din cauză că în virtutea noului legi de presă ar fi trebuit să și înregistrească la o sumă mai mare, ceea ce neputând face, este silită să și suspendeze apariția zilnică.

Trist! Actualii conducători ai falnicului ziar de odinioară, n'au jertfit nici un

ban, ci au găsit toate gata, înființat de altfel. Acum, când e vorba de jertfe, dau îndărăt?

La tot cazul, din punct de vedere național, faptul acesta numai cinsto nu ne face. Era de altfel fatal, că o foaie condusă, patru ani, de Daianu, să meargă îndărăt, ca racul.

**Senat orășenesc—nepatriotic.** Sub acest titlu „Egyetértés” în numărul de ieri publică din Sopron știri despre un cas „revoltător”—cum îl numește. Și cazul îl spune în următoarele: „Publicul patriotic al orașului, ca în toți anii, așa și în anul acesta arangează o serbare împunătoare la ziua de 15 Martie. Din acest privilegiu comitetul arangeator s'a adresat la senatul orășenesc, rugându-l ca să arboreze steag și la casa orașului. Senatul orășenesc însă n'a putut să împlinească cererea comitetului, declarând că orașul nu poate în chip oficial să serbeze pe 15 Martie ca serbătoare națională, fiindcă legea pre cere ziua de 11 Aprilie. Și în faptă — spune „Egyetértés” — senatul în acest sens a prezentat cererea comitetului înaintea adunării generale, ca dorința aceluia să nu fie îndeplinită. Pentru această deciziune a senatului orășenesc—continua kossuth'stül — în cercurile populației patriotice a orașului indignațiunea e foarte mare și s' crede, că adunarea generală va rectifica acest scandal rușinos al senatului.”

Conunia prințului Lobkovitz. Comandantul corpului de armată din Budapesta, principele Radolf Lobkovitz, și a s'rbat Luni (26 l. c.) conunia în biserică garnisonului din Buda cu doamna Friderica Kronau, văduva fostului comandant de corp baron Edelsheim-Gyulai.

Cea din urmă 1/13 a lunii. În liviste și aproape neobservată a trecut la vecinicie ultima zi de 1/13. Aceste două cifre pentru ultima dată s'au întâlnit la 13 Februarie st. n. 1900 și mai mult nu se vor revăde nici odată. Cu ziua de 14 Martie începând — calendarul vechiu rămâne cu o zi și mai înapoi, ear'cel nou sau Gregorian, tot cu atâta merge înainte. Cu ziua numită deci începem de prima dată a scrie 1/14 și de aci încolo totdeauna la începutul fiecărei luni după calendarul vechiu sau Iulian.

Monografia școalelor centrale române gr.-or. de la Brașov. Anul acesta — cum se știe — se împlinesc 50 de ani de la înființarea liceului român din Brașov. Din acest prilegiu Brașovenii și direcțiunea liceului vor aranja la sfârșitul acestui an școlar frumoase festivități școlare și culturale; tot atunci se va pune basă planului interat pentru elevii săraci, dar harnici. Ceea-ce va fi mai însemnat pentru publicul românesc de pretutindeni, va fi monografia școalelor, cu lucrarea căreia a fost înărcinat cunoscutul profesor de acolo dl Andrei Barseanu. Data fiind importanța culturală pe care aceste școale au avut o în această jumătate de veac; greutatea prin cari școalele au trecut: devotamentul și abnegația profesorilor și susținătorilor lor — monografia aceasta va fi un adevărat monument al literaturii noastre.

Mon reprezentant diplomatic al monarhiei la Sofia, în locul lui Guido Call-Rosenberg devenit ministru de comerț austriac, — a fost numit Ladislau de Müller, dându-i se și titlul de consul și minist u plenipotențiar extraordinar al monarhiei.

Banii vechi de 1 cr. să mai primesc spre schimbare la percepțorate până la 30 Iunie s. c. Dar numai cei cu pejură și scrie re ungurească pe ei; cei cu austriacă să resping. În schimb să dau crucerii noi cu numărul 2 pe ei (de doi fieri).

Necrolog. Ni se comunică următoare veste tristă: Vasile Sarkadi, notar cerc.

pensionat, care după un morb greu și îndelungat, suferit de resignațiune creștinească, fiind împărțit cu sfințele sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul seu suflet în mâinile creatorului Sâmbătă, în 24 Februarie n. la 5 oare dimineața, în etate de 73 ani. Astrucarea scumpelor rămășițe ale defunctului s'a săvârșit după ritul bisericii gr.-cat. în 26 Februarie la 2 oare după amiază. Fie-i țărna ușoară și memoria binecuvântată!

Cine e Bigner? Citim în „Tribuna”: Mă mir, că nici un Român din câți cunosc pe subjudele Bigner din Baia-de-Criș, nu și-a luat osteneală să informeze publicul românesc despre caracterul acestui slujbaş regesc din țeara noastră (care a osândit pe cei trei studenți).

S'a scris că ar fi Evreu. Nu e Evreu, ci e fiul unui Sas (wăcelar) din Alba-Iulia, ear mama lui a fost Maghiară. Acum dar cu ori inea lui suntem în clar, ear' caracterul lui e ușor de a fi priceput. Instrucțiunea școlară a supt o în gimnaziul rom.-cat. din Alba-Iulia, în care tinerețea studioasă română e mult persecutată, deci el numi cu șovinism a fost nutrit.

A fost acest demn aplicat mai în anii trecuți ca vicanotar în Sibiu, unde s'a căsătorit cu fiica avocatului Szántó

În timpul petrecerilor sale în Sibiu, într-o călătorie cu bicicleta la Ocna-Sibiu lui, a călcat peste un copil de vr'o 10 ani a lui Ioan Artimon din Ocna-Sibiu și i-a frânt un picior. S'a făcut cercetare penală, dar cu toate dovezile date, afacerea s'a sistat. Românul are un prunch schilav a l' griji ear' vicanotarul a avansat; dreptate nu i s'a făcut Românului și nici măcar desdaunare nu i s'a dat.

Petrecerea românească din Oradea mare. Despre petrecerea românească din capitala Bihorului, arangeată Luni seara în sala cea mare a restaurantului „Arborele verde”, ziarul „Nagyvárad” scrie următoarele:

„Tinerețea română din Oradea mare a arangeat o petrecere cu un succes strălucit în sala mare de la „Arborele verde”. În rândurile publicului elegant am văzut acolo în număr complet inteligența română atât din Oradea, cât și din împrejurime. Jocul a fost precedat de concert, ale cărui piese au fost executate toate cu adevărată artă. Îndeosebi a avut mare succes d-șoara Adelina Piso, care prin arta cântării sale din violină a înăntat întregul public. Între altele legenda lui Wienavski a predat-o spre deplina mulțumire a publicului, care a însoțit-o cu furtuni de aplauze, așa că a trebuit să biseze mai multe din piesele executate. D-șoara Valeria Pop, elevă excelentă a conservatorului din Budapesta, a avut mare succes prin frumoasele sale cântece. Cu un glas plin de farmec a cântat piesa „Sans amour” de Chanisade și câteva cântece populare românești. D-șoara Olivia Bardossy a executat admirabil la pian „Erlkönig” de Liszt și o compoziție românească. Pe toate trei fermecătoarele debutante publicul le-a întâmpinat cu ovaiuni imense și le-a surprins cu frumusețe bu-hete de flori — S'ar mai produs la concert și juristul Aurel Zige și Nestor Porumb, cel dintâiu prin cântare frumoasă, ear al doilea prin o succedă declamațiune. Corul tinereții asemenea a executat mai multe piese, dintre cari îndeosebi cea din urmă a fost repetată de mai multe ori. — După concert s'a început jocul, care foarte animat a ținut până dimineața. În pauză o parte din membrii comitetului arangeator au jucat „Călușeri” și „Bătuta” în originalul costum național.”

După acestea foaia năruită înșiră numele damelor, și ale membrilor din comitetul arangeator.

Concert și teatru în Lipova. Corul vocal român gr.-or. din Lipova, invitat la Concertul împreunat cu Reprezentațiune teatrală și cu dans, în sala hotelului „Regele Ungariei” Duminecă, în 20 Febr. 4 Martie a. c. Începutul punct la 7 și jum.

ore seara. Intrarea cu bilete: locuri numerisate, de persoană: rindul 1-2: 1 cor. 20 fl.; rindul 3-4: 1 cor.; rindul 5-6: 80 fl.; loc de stat: 50 fl. Venitul curat este destinat pentru procurarea hainelor de „Călușeri.” — Suprasolviri se primesc cu mulțămire și se vor evita pe cale ziaristică. — Programul e bine ales și variat.

Concert și joc în Lugoj. Reuniunea română de cântări și muzică din Lugoj arangează Sâmbătă, în 3 Martie (19 Febr.) 1900, în sala otelului „Regele Ungariei”, concert împreunat cu petrecere și dans, la care invită comitetul. Prețurile de intrare: Prima grupă de scaune 2 cor. de persoană; a doua grupă de scaune 1 cor. și 60 fl. de persoană; loc de stat 1 cor. de persoană; galerie 60 fl. de persoană. Venitul curat este destinat pentru fondul „Reuniunii române de cântări și muzică din Lugoj”. Începutul la 8 oare seara. Programul ales și variat.

Metropolitul Bulgarilor, Clementiu, după cum se telegrafează din Sofia, zace de tot greu bolnav. A fost provăzută și cu sfânta cuminectură.

Măestrul români din Oravița-montană invitat la batul industrișilor ce se va aranja Duminecă, la 20 Febr. (4 Martie) 1900, în sala hotelului „Coroana ung.” din Oravița. Venitul este destinat pentru confecționarea unui steag bisericesc. Intrarea de persoană 1 coroană, de familie 2 Coroane 40 fl. Supra solvirile se vor cuita cu mulțămire pe cal jurnalistică. Începutul la 8 oare seara. Comitetul arangiator.

Concert și joc în Ghioce. Ni se trimite invitare la concertul împreunat cu joc, ce va aranja corul vocal bisericesc sub conducerea tinărului Titus Miu Duminecă, la 4 Martie nou a. c. în sala școalei gr.-or. din loc. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului, ridicării unei cruci înaintea sfintei bisertei. Prețul de persoană: locul I.: 70 fl., locul II.: 50 fl. Începutul la 7 oare seara. Comitetul arangiator.

Din fu... Căci-va G.

drăsnești s'a să se scufu umblat sub ape, pe fundul mării și să scoată scumpețurile ce le vor pute afla într'însele. Întâia încercare au trecut-o cu noroc. S'au scufundat în apropiere de Cesme, unde nainte cu câțiva ani știau că s'a înecat o corabie rusească de răboșiu, cu multe de toate pe ea, și au scos 12.000 de talari de aur, aflați printre ruinele corăbiei, și felurite scumpețuri. Îndrăsneșii scufundători au căpătat două sute de mii de franci dela guvernul rusesc pentru monedele aflate, ear consulul rusesc din Grecia, a primit în seamă talerii și scumpețurile scoase din fundul apelor mării. Acum ei își cearcă norocul și în alte locuri.

„Familia.” Apare în Oradea mare în fiecare Duminecă. Abonament pe an 16 coroane; pe jumătate an 8 cor.; pe 3 luni 4 coroane. Pentru România pe an 20 lei. Anul XXXVI. Nr. 7 din 25 Februarie n. are următorul cuprins: Inocențiu Klein (din scrierile lui Eudoxiu br. Hurmuzachi; trad. de I. Slavici), continuare din numărul anterior. — La frontieră, poezie, de Iosif Roman. — Un duel (fragment dintr-o piesă), de I. Vulcan. — Lăcrămiara, poezie, de Sânpetreanu. — Curentul național în literatură rusească, de Drd. Coriolan Nedelcu. — Doine populare din Bănat (din Panciova), culese de Aleș Țințariu. — Cronică literară (recenziunea volumului „Poesii noue” al lui Duiliu Zamfirescu). — Știri literare, artistice, bisericești școlare și sociale.

Ilustrațiuni: Contesa Chotec; tablou simbolic).

„Ungaria și Ovreimea” Sub acest titlu a apărut în Budapesta un voluminos op politic și economic din peana lui Petras-sevich Géza, un tinăr publicist și scriitor economic, care și până acum s'a ocupat în mai mulți articoli de ziar cu chestia ovreească. Opul se estinde pe 208 pagini, costă 3 coroane și se poate comanda la „Szent Gellért kath. müntézet” în Budapesta, VIII. strada Prater Nr. 44.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Sirliann.

**„ALBINA“ Institut de credit și economii în Sibiu.**

Nr. 4857.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „ALBINA“ se invită prin aceasta în virtutea §. 20 al statutelor societății la

**a XXVII-a adunare generală ordinară,**

care se va ține în Sibiu Sâmbătă, în 31 Martie 1900 st. n., înainte de amiază la 10 ore în casa institutului (Strada Baier Nr. 1.)

**Obiectele:**

1. Raportul anual al Direcțiunei; bilanțul anului de gestiune 1899 și Raportul comitetului de supraveghiere.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul curent.
5. Modificarea regulamentului de serviciu pentru oficialii institutului
6. Alegerea a 2 membri în consiliul de direcțiune în sen ul §-lui 36 din statute.
7. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 22, 23 și 24 din statutele societății voiesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotență, cel mult până Mercuri în 28 Martie a. c. st. n. 6 oare p. m. la casa centrală în Sibiu, sau a filialei în Brașov.

420 1—1

Sibiu, 13 Februarie 1900

**Direcțiunea.****Calindarul nostru****pe anul visect 1900****ca prim calendar scos în tipografia noastră****a apărut tocmăi acum****cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.****Prețul 30 cr.**

plus 5 cr. pore postal.

**Doritorii de a și-l procura sunt rugați****a se adresa la****Administrația „Tribunei Poporului“****La comande mai mari de 10 exemplare****dăm 20% rabat.****ADMINISTRAȚIA****„Tribunei Poporului“.****A apărut**

**Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:**

- |  |                |
|--|----------------|
| 1.) „Calendarul nostru“ — pe 1900. prețul — — — — —  | cor. —.60 fil. |
| 2.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — —  | „ 1.— „        |
| 3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — —  | „ 2.— „        |
| 4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — —   | „ —80 „        |
| 5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Pacățianu, prețul — — — — —   | „ 2.— „        |
| 6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Pacățianu —prețul — — — — —   | „ 4.— „        |
| 7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — —  | „ 2.50 „       |
| 8.) „Războiul pentru neatârare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului — — — — —  | „ 1.20 „       |
| Prețul „Coroanei“ — — — — —  | „ 1.60 „       |
| 9.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — —   | „ 1.— „        |
| 10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul — — — — —   | „ 1.— „        |
| 11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — —   | „ 3.60 „       |
| 12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — —   | „ 1.60 „       |
| 13.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — —   | „ 5.— „        |
| 14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — —   | „ 1.50 „       |
| 15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — — — — —  | „ 1.20 „       |
| 16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține imoase priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane. |                |

**La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.**